

Ataerkil Toplumun Yapı Malzemesi Olarak Çocuk Bedeni

Tebessüm Yılmaz, Sibel Schick

“Babanın öz kızına karşı şehvet duyması haram değildir” – bu sözler Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığına bağlı Diyanet İşleri Başkanlığına (DİB) ait. İki yıl önce sarf edilen ve kadın örgütleri başta olmak üzere geniş kesimlerin haklı tepkisini çeken bu sözlere 2018’in başında bir yenisi eklendi. DİB, resmi internet sitesindeki *dini kavramlar sözlüğü*’nde kız çocukları için evlenme ve hamile kalma yaşının 9, erkek çocuklar için ise evlilik yaşının 12 olduğunu [belirten](#) “buluş” ve “nikah” başlıklı iki sözlük maddesi 2018’in ilk günlerinde Türkiye kamuoyunda yoğun bir tartışma yarattı.

Türkiye içinde ve temsilcilikleri aracılığıyla yurtdışında ‘İslâm dininin inançları, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek’ ile görevli olan Diyanet İşleri Başkanlığının [internet sitesi](#) ve sitede yer alan sözlüğü, “çağımızda din hizmeti sunmanın bir gereği olarak cami dışı din hizmetlerinin” bir parçası olarak değerlendirilebilir. Bir sözlükle asıl hedeflenen ise, dilin yeniden yapılanması ile düşüncenin yeniden şekillendirilmesi ve bu yolla yeni bir toplumun inşası olarak kabul edilebilir.

DİB’nin ilk önce inkar ettiği, sonrasında ise kendisine eleştiri yöneltenleri komploculuk ve bölücülükle suçladığı bu durum, başbakan yardımcısı ve hükümet sözcüsü [Bekir Bozdağ tarafından sahiplenildi](#). Bozdağ, “Diyanet’in uygulayacağı tek kanun var fetva verirken, [o da] Allah’ın kanunlarıdır” diyerek, Diyanet fetvalarının Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına uymak zorunda olmadığını belirtmiş oldu. Aynı konuşmasında Bozdağ, Diyanet’in ifadelerine eleştiri dile getirenlerin asıl amacının AKP hükümetini yıpratmak olduğunu iddia etti.

DİB’nin faaliyetlerinin çocuk istismarına teşvik edici nitelikte olduğu görüşündeki birçok kadın örgütü ve birey, “Diyanet kapatılsın” sloganıyla sokaklarda ve sosyal medyada eylemler düzenledi. Gelen tepkiler karşısında DİB sözlüğü erişime kapattı.

Dönüştüremediğini marjinalleştiren bir rejim

İktidardaki 15. yılını deviren AKP rejimi, toplumun her kesimine nüfuz ederek kendi ideolojik formasyonu etrafında topluca yeniden yapılandırmak istiyor. Toplumun biyolojik üreticisi ve kültürel taşıyıcısı olarak görülen kadınları kendi siyasal davalarına devşirme gayretinde. Dönüştüremediği özneleri ise marjinalleştirerek, şiddete açık hale getiriyor.

Devlet, bu amaçla feminist mücadele ile ilmek ilmek örülen ve kadınlar için sorgulanamaz nitelikte olan pek çok hak kazanımını, hükümet politikaları eliyle sorgulanabilir, tartışılabilir hale getirdi. Özellikle çocuk bedenlerine yönelik politik söylem ve yasal düzenlemeler bir yandan onları erotikleştirerek nesneleştirirken, diğer yandan da yapılan değişiklikler karşısında savunmasız ve korumasız bırakabiliyor.

2016 Kasım ayında AKP'nin meclise sunduğu, cinsel ilişkide “küçüğün rızası” adı altında, rıza yaşının 15'ten 12'ye indirilmesi ve istismarcıya geriye dönük olarak cezasızlık öneren yasa tasarısı da geniş yankı uyandırmıştı. Bu tasarıda istismara maruz bırakılan kız çocuklarının, faille evlendirilmesi durumunda failin ceza almaması öngörülüyordu. Kız çocuklarını ve ailelerini mağduriyetten korumaya yönelik olduğu iddia edilen bu [yasa tasarısının](#) çocuğa karşı cinsel istismarı, tecavüzü ve küçük yaşta evlilikleri meşrulaştıracağı, yasal düzenlemeler eliyle failleri koruyacağı çocuk hakları örgütleri, feminist gruplar ve hukukçular tarafından defaatle dile getirilmiş ve sonunda yasa değişikliği teklifi rafa kaldırılmıştı.

DİB'in ve AKP'li siyasilerin bu yasa tasarısına benzer, çocuk istismarını ve kadına şiddeti meşrulaştıran yorum ve açıklamaları yalnızca toplumun devlet eliyle muhafazakarlaştırılmasına ve kutuplaştırılmasına sebep olmuyor; ayrıca Türkiye'nin taraf olduğu, Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi, kimi uluslararası sözleşmeleri de ihlal ediyor. Cinsiyet ayrımcılığının önlenmesi ve çocukların insan haklarının korunmasından sorumlu olan devlet, gerekli koruyucu önlemleri almak yerine kendisine eleştiri yöneltenleri yalancılık, bölücülük ve komploculukla suçlamaya devam ediyor.

Türkiye siyasi tarihinin pek çok döneminde olduğu gibi, AKP hükümeti de kendisine yönelik tüm muhalif sesleri bastırmaya, bertaraf etmeye gayret gösteriyor. Bilhassa, askeri darbe girişiminin ardından 21 Temmuz 2016'da ilan edilen ve geçtiğimiz günlerde 6. kez uzatılan OHAL rejimi, kadın ve LGBTİ+ların hayatlarına yönelik baskı ve yasakların arttırılmasına

olanak sağlıyor. Bununla birlikte rejimin kutuplaştırıcı söylem ve pratikleri hak talebinde bulunan kadın ve LGBTİ+ örgütlerine yönelik bir kriminalizasyon çabasına da işaret ediyor. 19 Kasım 2017’de Ankara Valiliğinin LGBTİ+ etkinliklerine yönelik [süresiz yasağı](#) Mart yürüyüşlerinin pek çok ilde OHAL gerekçesiyle yasaklanması, yürüyüşün gerçekleştirildiği illerde ise emniyet güçlerinin eylemcilere saldırması OHAL rejiminin eril kimliğinin somut göstergeleri.

Baskı ve yaşamlarına yönelik doğrudan müdahaleleri bertaraf edebilmek için kadın ve LGBTİ+ örgütleri çoğu kez akut hadiselerle cevap veren refleksiv politika alanına çekilmek zorunda kalıyor. Buna rağmen, rejimin ve eril devlet aklının karşısındaki en güçlü ve örgütlü ses yine kadın ve LGBTİ+ gruplarından gelmeyi sürdürüyor.